

Arkivnr: 2017/732-174
Saksbehandlar: Merethe Helland Nordnæs

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Valnemnda		02.10.2018
Fylkestinget		02.10.2018

Søknad om permisjon frå politiske verv i Hordaland fylkeskommune - Ingrid Handeland

Samandrag

Representanten Ingrid Handeland har søkt om permisjon frå politiske verv i Hordaland fylkeskommune. Ho søker permisjon då ho skal vere studentpraktikant ved den norske ambassaden i Beijing, Kina. Det vert søkt om permisjon i tidsrommet hausten 2018 til den 31.01.2019.

Ingrid Handeland har i tidsrommet 01.02.2018-31.07.2018 hatt permisjon frå politiske verv i Hordaland fylkeskommune, då ho har vore på utveksling i Kina. Det vert no søkt om ny permisjon.

Fylkesrådmannen rår til at representanten Ingrid Handeland får permisjon frå politiske verv i Hordaland fylkeskommune i tida 01.08.2018 til og med 31.01.2019 i den tida ho er i Kina som studentpraktikant ved den norske ambassaden i Kina.

Dersom det vert innstilt på at Ingrid Handeland får permisjon frå sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune, må det gjerast innstilling til nye val for den tida Ingrid Handeland har permisjon.

Økonomi: Midlar for møteverksemnda er innarbeid i budsjetta. Utover dette inga effekt.

Klima: Inga effekt.

Folkehelse: Inga effekt.

Regional planstrategi: Inga effekt.

Forslag til innstilling

- Ingrid Handeland får permisjon frå verv som varamedlem til fylkestinget, varamedlem til utval for miljø og samferdsel og varamedlem til Regionalt Næringsforum, styringsgruppa i tida 01.08.2018 – 31.01.2019.
- For den tida Ingrid Handeland har permisjon gjer fylkestinget slike val:
  - Varamedlem til utval for miljø og samferdsel:
  - Varamedlem til Regionalt Næringsforum, styringsgruppa:

3. Dersom Stiftinga Fjelberg Prestegard ber Hordaland fylkeskommune om å oppnemne eit nytt varamedlem, gjer fylkestinget slikt val:

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Bertil Søfteland
leiar fylkessekretariatet

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 03.09.2018

Representanten Ingrid Handeland har i E-post den 12.06.2018 søkt om permisjon frå politiske verv i Hordaland fylkeskommune, hausten 2018 og vår 2019. Ho skriv:

«Eg har hatt permisjon dette semesteret grunna utveksling i Kina og har i ettertid takka ja til tilbod som studentpraktikant ved den norske ambassaden i Beijing, Kina, hausten 2018. I den samanheng ønskjer eg å søkje permisjon frå mine verv på Fylkestinget som vararepresentant ut januar 2019. Vonar at det går i orden.»

Søknaden frå Ingrid Handeland vert tolka slik at søknaden gjeld permisjon frå alle hennar politiske verv i Hordaland fylkeskommune.

Ingrid Handeland har fylgjande verv i Hordaland fylkeskommune:

Varamedlem til fylkestinget
 Varamedlem til utval for miljø og samferdsel
 Varamedlem Stiftinga Fjelberg Prestegard
 Varamedlem Regionalt Næringsforum, styringsgruppa

Ingrid Handeland har no permisjon frå desse verva. Fylkestinget behandla søknad om permisjon frå politiske verv i Hordaland i møte den 07.03.2018, i sak 27/18 og gjorde mellom anna slikt vedtak:

«Ingrid Handeland får permisjon frå verv som varamedlem til fylkestinget, varamedlem til utval for miljø og samferdsel og varamedlem til Regionalt Næringsforum i tida 01.02.2018 – 31.07.2018.»

Når det gjeld permisjon frå verv som varamedlem i Stiftinga Fjelberg Prestegard hadde ikkje fylkestinget mynde til å gje permisjon. Handeland vart oppmoda til å ta kontakt med Stiftinga Fjelberg Prestegard.

Rettsleg grunnlag:

Fritak frå teneste i verv på grunnlag av søknad er regulert i kommunelova § 15 nr. 2 som lyder:

«2. Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad frita, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet.»

Om korleis denne regelen er å forstå, går det fram i kommentarene til kommunelova (Overå/Bernt, Kommuneloven med kommentarer):

«Fritak er betinget av at vedkommande «ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet». Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdsegrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører. Avgjørelsen må nødvendigvis bli temmelig skjønnsmessig. Forhold som politisk motgang, endret politisk oppfatning eller utilfredshet med organets arbeid vil imidlertid etter tradisjonell lære som utgangspunkt ikke kunne kvalifisere til fritak. Men etter at man i loven nå også har tatt inn ordet «belastning» som alternativ til «vanskelighet», kan man ikke helt utelukke slike forhold som fritaksgrunn i situasjoner hvor de har ført til helsemessige eller sosiale belastninger for et medlem, Jf. NOU 1990: 13 s. 185 hvor det blant annet uttales:

«Utvalget vil vise til at det kan være usikkert hvor langt begrepet «uforholdsmessig vanskelighet» rekker og foreslår derfor formuleringen» .....den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning...» for å klargjøre at det også kan være andre forhold enn de som er nevnt overfor som kan gjøre det svært vanskelig for en representant å fortsette i vervet, og hvor det derfor kan være rimelig å frita vedkommende.»

Om begrepet «offentleg tillitsverv»:

Det vert her vist til brev frå Kommunal- og regionaldepartementet av 28.06.2013 ref. 12/1376-2. Denne saka gjaldt ein tolkningsuttale på om styreverv i eit aksjeselskap kunne vere eit «offentleg tillitsverv» etter kommunelova § 40 nr. 3 a.

Det går fram av uttala frå departementet at:

«Hovudomgrepet i kommunelova § 40 nr. 3 er «offentlige tillitsverv». Kva som ligg i dette omgrepet er omtalt i eit forarbeid til forvaltningslova, som og låg til grunn for endringar i tidlegare kommunestyrelova § 15. Omgrepet og føresegna vart vidareført i gjeldande kommunelov, slik at forarbeidet framleis er relevant. I Ot.prp.nr. 3 (1976-1977) s. 104 går det fram at:

«Uttrykket «offentlige» tillitsverv er valgt fordi kommunestyret og fylkestinget ikke bare velger kommunale og fylkeskommunale tillitsmenn, men også statlige tillitsmenn og tillitsmenn som det er uklart om skal karakteriseres som kommunale eller statlige eller begge deler.

Dette kan tale for at val av representantar til private einingar som selskap, i utgangspunktet ikkje var tenkt omfatta av unntaket.

Departementet meiner at ordlyden i føresegna (offentlege tillitsverv) sett i lys av forarbeida tilseier at val til styreverv i selskap som er eit eget rettssubjekt i utgangspunktet ikkje blir femna om føresegna. Når ein har eit styreverv i slikt selskap skal ein ta vare interessene til selskapet. Sjå ovanfor. Dette gjeld både når selskapet har offentlege og private eigarar. Departementet kan på den bakgrunnen vanskeleg sjå at eit slikt styreverv er eit «offentlig tillitsverv».

Ad. verv som varamedlem i Stiftinga Fjelberg Prestegard:

Fjelberg Prestegard er ei stifting. Det vert vist til stiftelseslova § 2, definisjon. Her går det fram at:

«Med stiftelse forstås en formuesverdi som ved testament, gave eller annen rettslig disposisjon selvstendig er stilt til rådighet for et bestemt formål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annen art. En rettsdannelse som oppfyller vilkårene i første punktum, er en stiftelse etter denne loven, uavhengig av om den er betegnet som en legat, institusjon, fond eler annet.»

Av stiftelseslova § 27 a går det fram:

«Lov 9. juni 1978 nr. 45 om likestilling mellom kjønnene § 21 første, annet og femte ledd gjelder tilsvarende når staten, en fylkeskommune eller kommune oppnevner hele styret i en stiftelse. Når staten, en fylkeskommune eller kommune oppnevner deler av styret i en stiftelse, gjelder første punktum her tilsvarende i forhold til de styremedlemmer dette gjelder.»

Stiftelseslova § 28 gjeld styremedlemmer sine tenestetid. Det går fram av § 28 2. ledd at:

«Hvis det foreligger særlig grunn, har et styremedlem rett til å tre tilbake før tjenestetiden er ute. Styret og den som har valgt styremedlemmet, skal gis rimelig forhåndsvarsel.»

Det går fram av juridisk teori, Norsk lovkommentar til stiftelseslova § 28, Gyldendal rettsdata note 145 at:

«Bestemmelsen gir et styremedlem ensidig rett til å trekke seg før tjenestetiden er ute hvis det foreligger en «særlig grunn». «Med «særlige grunn» sikter utvalget til sykdom, flytting som gjør en utilgjengelig, og i spesielle tilfeller også til dyptgående samarbeidsproblemer.»

Vedtektene for Stiftinga Fjelberg Prestegard, § 4 styret, seier dette om oppnemning av styremedlemmer:

«Stiftelsen ledes av et styre på 5 personer med personlige varamenn:

1 styremedlem oppnevnt av Kvinnherad kommune, 1 styremedlem oppnevnt av Hordaland fylkeskommune, 2 styremedlemmer oppnevnt av Fortidsminneforeningen, Bergen og Hordaland avdeling og 1 styremedlem oppnevnt av Fjeldberg bygdelag. Medlemmenes funksjonstid er to år. Kommunens representant følger kommunestyreperioden.»

Stiftinga sitt formål går fram av vedtektenes § 2:

«Stiftelsens formål er å foreta istandsettelse og vedlikehold av bygningene på prestegården og administrere bruken av dem. Bygningene skal istandsettes i samarbeide med representanter for Riksantikvaren, og fylkeskonservatoren i Hordaland for å bli tatt vare på i fremtiden. Bygningene skal benyttes til kirkelige,

vitenskapelige, kulturelle og sosiale formål, kurs- og konferansevirksomhet, samt arrangementer for lokalbefolkningen.»

Permisjon frå verv som styremedlem/varamedlem i Stiftinga Fjeldberg Prestegard ligg ikkje under fylkestinget sitt mynde.

Vurdering:

Ad. permisjon frå verv som varamedlem til utval for miljø og samferdsel og varamedlem til Regionalt Næringsforum, styringsgruppa:

Det går fram av kommunelova § 15 nr. 2 at kommunestyret og fylkestinget *kan* etter søknad frita, for eit kortare tidsrom eller resten av valperioden, den som ikkje *uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet*. Problemstillinga her er om Ingrid Handeland kan skjønne sine pliktar som varamedlem for fylkestinget, varamedlem for utval for miljø og samferdsel, varamedlem til Stiftinga Fjeldberg Prestegard og varamedlem til Regionalt Næringsforum, styringsgruppa utan uforholdsmessige vanskelegheit eller belastningar. Det går fram av både kommunelova og kommentarane til kommunelova, at det skal mykje til for at ein representant skal få fritak frå eit politisk verv. I kommentarane til kommunelova vert det og vist til at *«Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører»*.

Ingrid Handeland skal vere studentpraktikant ved den norske ambassaden i Beijing i Kina i tidsrommet hausten 2018 og ut januar månad 2019. Ein kan her sjå at det kan bli vanskelig for ho å skjønne sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune i den tida ho er i Kina. Det er lang avstand frå Hordaland fylkeskommune til Kina. Ho er varamedlem til fylkestinget, varamedlem til utval for miljø og samferdsel, varamedlem i Stiftinga Fjeldberg Prestegard og varamedlem til Regionalt Næringsforum. Sjølv om det skal leggjast til grunn ei streng vurdering for å gje permisjon er det fylkesrådmannen si klare vurdering at desse verva er vanskeleg å kombinere på ein god måte i den tida ho er i Kina. Fylkesrådmannen rår difor til at det vert gitt permisjon og føretekte suppleringsval.

Dersom Handeland får permisjon frå sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune, bør det gjerast suppleringsval for den tida ho har permisjon. Kommunelova § 16 som gjeld Opprykk og nyvalg, regulerer dette forholdet.

Kommunelova § 16 lyder:

- «1. Har medlemmet forfall til et møte i et folkevalgt organ, innkalles varamedlemmet såvidt mulig i nummerorden de er valgt. Varamedlemmer innkalles fra den gruppe hvor det er forfall.
2. Hvis medlemmet av kommunestyret eller fylkestinget trer endelig ut eller får varig forfall, trer varamedlemmer fra vedkommende gruppe inn i deres sted i den nummerorden de er valgt hvis organet er valgt ved forholdsvalg. Er et kommunestyre valgt ved flertallsvalg, trer varamedlemmet inn i den nummerorden de er valgt.
3. Dersom et medlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre og fylkesting, kommunestyrekomite` og fylkestingskomite` trer endelig ut, velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem. Organet skal suppleres fra den samme gruppe som den utredende tilhørte. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det så langt det er mulig velges nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn.
4. Trer lederen av et folkevalgt organ endelig ut av organet, skal det velges en ny leder.
5. Er antallet varamedlemmer eller en gruppes varamedlemmer til formannskapet, fylkesutvalget eller et annet folkevalgt organ valgt av kommunestyret eller fylkestinget blitt utilstrekkelig, kan kommunestyret eller fylkestinget selv velge ett eller flere faste eller midlertidige varamedlemmer. Suppleringsvalg skal skje fra den gruppen som har et utilstrekkelig antall varamedlemmer. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av varamedlemmene til organet eller gruppens varamedlemmer, skal det så langt det er mulig velges nytt varamedlem fra det underrepresenterte kjønn. Myndigheten til å foreta suppleringsvalg til andre organer enn formannskapet eller fylkesutvalget kan delegeres til formannskapet eller fylkesutvalet.
6. Ved suppleringsvalg etter nr. 3 og nr. 5 kan vedkommande gruppe selv utpeke den som skal rykke inn på den ledige plassen. Gruppen underretter deretter kommunestyret eller fylkestinget, som velger

vedkommende dersom de lovbestemte vilkår er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved suppleringsvalg i henhold til nr. 5 siste punktum.»

Ad. permisjon frå verv som varamedlem til fylkestinget:

Vervet som varamedlem til fylkestinget vert å fylla etter kommunelova § 16 nr. 5.

Fylkesvalstyret føretekk nytt valoppgjær for å fylla den ledige varamedlemsplassen i fylkestinget når fylkesordførar finn det nødvendig, Jfr. vallova § 14-2 nr. 2.

Ad. permisjon frå verv som varamedlem i Stiftinga Fjelberg Prestegard:

Fylkesrådmannen vil vise til tolkingsuttalen frå Kommunal- og regionaldepartementet ovanfor. Uttalen gjaldt styreverv i aksjeselskap, men fylkesrådmannen vurderer det slik at uttalen kan tolkast slik at den er relevant for stiftingar, slik som i dette tilfellet her. Ein stifting er eit sjølvstendig rettssubjekt, og har på nokre områder likheit med eit aksjeselskap. Ein stifting står fram om mogeleg som meir sjølvstendig rettssubjekt ein eit aksjeselskap. Når ein har eit styreverv i ein stifting, skal ein ta vare på interessene til stiftinga. Fylkesrådmannen har tidlegare teke kontakt med Kommunaldepartementet. Kommunaldepartementet stadfester at ein kan legge deira vurdering av 28.06.2013 til grunn og for stiftingar: *Val av styremedlem til stiftingar skal neppe sjåast på som eit «offentleg tillitsverv».*

Når det gjeld permisjon frå verv som varamedlem i Stiftelsen Fjelberg Prestegard har ikkje fylkestinget mynde til å gje permisjon. Det går fram av stiftelseslova § 28 2. ledd at eit styremedlem har rett til å tre tilbake før tenestetida er ute, dersom det ligg føre ein særleg grunn og dersom styret og den som har vald medlemmet har fått eit rimeleg førehandsvarsel. Fylkesrådmannen legg til grunn at det «å tre tilbake før tenestetida er ute», og gjeld permisjon for eit konkret tidsrom og tre inn att i vervet i den gjenverande tid. Handeland må sjølv kontakte Stiftinga Fjelberg Prestegard og melde frå om flytting og permisjon.

Det er Hordaland fylkeskommune som oppnemner styremedlem/varamedlem, Jfr. vedtektenes § 4. For å unngå at denne saka må handsamast i to møter i valnemnda og fylkesting, rår fylkesrådmannen til at valnemnda og fylkestinget i denne saka vel eit nytt varamedlem til Stiftinga Fjelberg Prestegard. Då er namnet klart når førespurnaden kjem frå stiftinga.